

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Rà soát thực trạng pháp luật về quản lý chất thải rắn trong khu công nghiệp của Việt Nam

Lê Hoàng Lan

Nội dung

- ➡ Quy định pháp luật về quản lý chất thải rắn công nghiệp thông thường
- ➡ Thực trạng quản lý chất thải rắn tại các khu công nghiệp ở Việt Nam

Phân loại chất thải rắn công nghiệp thông thường

- Luật BVMT 2020, Điều 81: Chất thải rắn công nghiệp thông thường được phân loại thành 3 nhóm: (1) CTR công nghiệp thông thường có thể được tái sử dụng, tái chế làm nguyên liệu sản xuất; (2) CTR công nghiệp thông thường đạt tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật và hướng dẫn kỹ thuật được sử dụng trong sản xuất vật liệu xây dựng và san lấp mặt bằng; (3) CTR công nghiệp thông thường phải xử lý
- Lưu ý: (1) CTR công nghiệp thông thường không được phân loại phải được quản lý như nhóm CTR công nghiệp thông thường phải xử lý; (2) CTR công nghiệp thông thường có lần CTNH không thực hiện việc phân loại hoặc không thể phân loại được thì được quản lý theo quy định về quản lý CTNH
- Thông tư 02/2022, Phụ lục III. Mẫu số 1: Danh mục chất thải nguy hại, chất thải công nghiệp phải kiểm soát và chất thải rắn công nghiệp thông thường

Lưu giữ chất thải rắn công nghiệp thông thường

- Luật BVMT 2020, Điều 81: CTR công nghiệp thông thường phải được lưu giữ riêng theo loại đã được phân loại; không để lẫn chất thải nguy hại với chất thải rắn công nghiệp thông thường; không làm phát tán bụi, rò rỉ nước thải ra môi trường; lưu giữ bằng các thiết bị, dụng cụ, khu vực lưu giữ phù hợp theo quy định của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường
- Thông tư 02/2022, Điều 33. Yêu cầu kỹ thuật về bảo vệ môi trường đối với việc lưu giữ chất thải rắn công nghiệp thông thường: (1) Thiết bị, dụng cụ lưu chứa; (2) Kho hoặc khu vực lưu giữ

Vận chuyển chất thải rắn công nghiệp thông thường

- Luật BVMT 2020, Điều 81: (a) Phải được chứa, đựng trong các thiết bị, dụng cụ bảo đảm không rơi vãi, rò rỉ, phát tán ra môi trường trong quá trình vận chuyển; (b) Phải được vận chuyển theo loại sau khi đã được phân loại theo quy định; (c) Phương tiện vận chuyển chất thải rắn công nghiệp thông thường phải xử lý phải có thiết bị định vị đáp ứng yêu cầu kỹ thuật, hoạt động theo tuyến đường và thời gian quy định của UBND cấp tỉnh
- Thông tư 02/2022. Điều 34. Yêu cầu kỹ thuật về bảo vệ môi trường đối với phương tiện vận chuyển chất thải rắn công nghiệp thông thường và mẫu biên bản bàn giao chất thải rắn công nghiệp thông thường: (1) Phương tiện vận chuyển; (2) Thiết bị lưu giữ khi vận chuyển; (3) Mẫu biên bản bàn giao tại Phụ lục III, Mẫu số 03

Xử lý chất thải rắn công nghiệp thông thường

- Luật BVMT 2020, Điều 82: Cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, khu sản xuất, kinh doanh, dịch vụ tập trung, cụm công nghiệp, cơ quan, tổ chức có phát sinh CTR công nghiệp thông thường phải tái sử dụng, tái chế, thu hồi năng lượng và xử lý CTR công nghiệp thông thường hoặc chuyển giao cho các đối tượng: (a) Cơ sở sản xuất sử dụng trực tiếp làm nguyên liệu sản xuất, sản xuất vật liệu xây dựng hoặc san lấp mặt bằng được phép hoạt động theo quy định của pháp luật; (b) Cơ sở sản xuất có chức năng đồng xử lý chất thải phù hợp; (c) Cơ sở xử lý CTR công nghiệp thông thường có chức năng phù hợp; (d) Cơ sở vận chuyển CTR công nghiệp thông thường đã có hợp đồng chuyển giao với đối tượng quy định tại các điểm a, b hoặc c nêu trên
- Cơ sở thực hiện dịch vụ xử lý CTR công nghiệp thông thường phải đáp ứng yêu cầu về bảo vệ môi trường theo quy định
- Tổ chức, cá nhân phát sinh CTR công nghiệp thông thường phải xử lý được tự tái chế, xử lý, đồng xử lý, thu hồi năng lượng khi đáp ứng các yêu cầu sau đây: (a) Thực hiện bằng công nghệ, công trình bảo vệ môi trường, thiết bị sản xuất sẵn có trong khuôn viên cơ sở phát sinh CTR công nghiệp thông thường và phải bảo đảm đạt yêu cầu về bảo vệ môi trường theo quy định; (b) Phải phù hợp với quyết định phê duyệt kết quả thẩm định báo cáo ĐTM, giấy phép môi trường; (c) Không đầu tư lò đốt và bãi chôn lấp để xử lý CTR công nghiệp thông thường, trừ trường hợp phù hợp với nội dung quản lý CTR trong các quy hoạch có liên quan

Tái chế, tái sử dụng chất thải công nghiệp (1)

- Luật BVMT 2020, Điều 72: Chủ nguồn thải chất thải nguy hại, chất thải rắn công nghiệp thông thường có trách nhiệm tái sử dụng, tái chế, xử lý và thu hồi năng lượng từ chất thải hoặc chuyển giao cho cơ sở có chức năng, giấy phép môi trường phù hợp để xử lý
- Nghị định 08/2022, Điều 47: Khuyến khích việc tái sử dụng chất thải, áp dụng công nghệ sản xuất sạch hơn, tiết kiệm năng lượng, cộng sinh công nghiệp và kinh tế tuần hoàn
- Nghị định 08/2022, Điều 65: Tái sử dụng, sử dụng trực tiếp, xử lý CTR công nghiệp thông thường: (1) CTR công nghiệp thông thường được thu hồi, phân loại, lựa chọn để tái sử dụng, sử dụng trực tiếp làm nguyên liệu, nhiên liệu, vật liệu cho hoạt động sản xuất được quản lý như sản phẩm, hàng hóa; (2) Tro, xỉ, thạch cao được phân định là CTR công nghiệp thông thường và các CTR công nghiệp thông thường khác đáp ứng các tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật, hướng dẫn kỹ thuật sử dụng làm nguyên liệu sản xuất vật liệu xây dựng, san lấp mặt bằng do cơ quan có thẩm quyền ban hành được quản lý như đối với sản phẩm hàng hóa vật liệu xây dựng. Trường hợp chưa có tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật, hướng dẫn kỹ thuật thì áp dụng tiêu chuẩn của một trong các nước thuộc Nhóm các nước công nghiệp phát triển.

Tái chế, tái sử dụng chất thải công nghiệp (2)

- Luật BVMT 2020, Điều 54: Tổ chức, cá nhân sản xuất, nhập khẩu sản phẩm, bao bì có giá trị tái chế phải thực hiện tái chế theo tỷ lệ và quy cách tái chế bắt buộc
- Nghị định 08/2022, Điều 77: Tổ chức, cá nhân sản xuất, nhập khẩu các sản phẩm, bao bì quy định tại Cột 3 Phụ lục XXII ban hành kèm theo Nghị định này để đưa ra thị trường Việt Nam phải thực hiện trách nhiệm tái chế sản phẩm, bao bì đó theo tỷ lệ, quy cách tái chế bắt buộc quy định tại Cột 4, Phụ lục XXII
- Nghị định 08/2022, Điều 138: Chủ dự án đầu tư, cơ sở sản xuất, kinh doanh dịch vụ căn cứ kế hoạch hành động thực hiện một hoặc nhiều biện pháp theo thứ tự ưu tiên sau đây để đạt được tiêu chí kinh tế tuần hoàn: (a) Hạn chế sử dụng các sản phẩm không thân thiện môi trường; tối ưu hoá sử dụng thiết bị, sản phẩm; tăng hiệu quả sản xuất, sử dụng hiệu quả tài nguyên, nguyên liệu, vật liệu; (b) Kéo dài vòng đời sản phẩm và các linh kiện, cấu kiện của sản phẩm, bao gồm: tái sử dụng; tu sửa; tái sản xuất; thay đổi mục đích sử dụng; (c) Giảm chất thải phát sinh bao gồm: tái chế chất thải (xử lý, chế biến chất thải để chuyển hóa thành nguyên liệu, nhiên liệu, vật liệu có ích); thu hồi năng lượng thông qua thiêu đốt chất thải

Xử phạt vi phạm hành chính trong quản lý CTR công nghiệp thông thường

Nghị định 45/2022, Điều 26. Vi phạm các quy định về phân loại, thu gom, vận chuyển, chôn, lấp, đổ, đốt, xử lý chất thải rắn thông thường: Khoản 2. Hành vi vi phạm của cơ quan, tổ chức, chủ cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ có phát sinh chất thải rắn công nghiệp thông thường; Khoản 4. Hành vi vi phạm trong hoạt động thu gom, vận chuyển chất thải rắn công nghiệp thông thường bị xử phạt; Khoản 7. Hành vi vi phạm trong hoạt động xử lý chất thải rắn công nghiệp thông thường bị xử phạt

Trách nhiệm của các bên liên quan về quản lý chất thải trong KCN

Doanh nghiệp

Thực hiện công tác kiểm kê toàn bộ lượng chất thải phát sinh và thực hiện công tác thu gom tập trung tại cơ sở, thuê đơn vị có chức năng thu gom và xử lý; báo cáo lên Ban quản lý KCN về tình hình phát sinh, thu gom và biện pháp quản lý, xử lý chất thải tại cơ sở theo định kỳ 3 tháng/lần

Ban quản lý KCN

tiếp nhận các thông tin về quản lý chất thải do doanh nghiệp cung cấp; kiểm tra và giám sát quản lý chất thải tại các doanh nghiệp; báo cáo và cung cấp thông tin, số liệu về chất thải cho Sở TNMT theo định kỳ

Sở TNMT

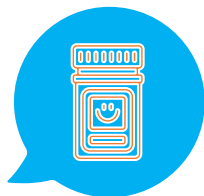
tiếp nhận thông tin chất thải từ Ban quản lý KCN; thành lập đoàn kiểm tra theo định kỳ về việc thực hiện quản lý chất thải của các doanh nghiệp; cấp phép về các hoạt động quản lý chất thải hoặc cấp sổ chủ nguồn thải cho các doanh nghiệp; xây dựng các cơ chế chính sách về quản lý, phòng ngừa, tái chế, tái sử dụng, giảm thiểu chất thải áp dụng cho KCN; hướng dẫn việc thực hiện các biện pháp về thu gom và quản lý chất thải; tổng hợp và gửi thông tin, số liệu về quản lý chất thải tại KCN báo cáo Bộ TNMT

Bộ TNMT

là đơn vị quản lý cao nhất giám sát, kiểm tra việc tuân thủ BVMT của KCN; cấp phép hoạt động và trực tiếp quản lý các doanh nghiệp thu gom, vận chuyển, tái chế, xử lý CTR công nghiệp nguy hại liên tỉnh

Hiện trạng tái chế, tái sử dụng chất thải rắn trong KCN

Chất thải sinh hoạt

Được phân loại thành chất thải có thể tái chế/tái sử dụng và chất thải không thể tái chế/tái sử dụng: (1) Chất thải sinh hoạt có thể tái chế/tái sử dụng (giấy, kim loại, nhựa, thức ăn dư thừa chưa phân hủy,...) được tận dụng làm thức ăn cho gia súc, gia cầm hoặc bán phế liệu; (2) Chất thải sinh hoạt không thể tái chế/tái sử dụng (cao su, đá, sỏi,...) được ký hợp đồng với đơn vị thu gom, xử lý trong khu vực hoặc các tỉnh lân cận

Chất thải công nghiệp thông thường

Được phân loại thành chất thải có thể tái chế - tái sử dụng và chất thải không thể tái chế/tái sử dụng: (1) Chất thải công nghiệp thông thường có thể tái chế/tái sử dụng (giấy, kim loại, tro xỉ thải, ...) được ký hợp đồng với các đơn vị thu mua; (2) Chất thải công nghiệp thông thường không thể tái chế/tái sử dụng được ký hợp đồng với đơn vị thu gom, xử lý trong khu vực hoặc các tỉnh lân cận

Chất thải nguy hại

Chất thải nguy hại doanh nghiệp không tự xử lý được thì ký hợp đồng với đơn vị thu gom, xử lý CTNH trên địa bàn hoặc các tỉnh lân cận

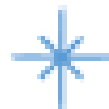
Một số khó khăn bất cập khi tái chế, tái sử dụng chất thải rắn trong KCN

Việc tái chế, tái sử dụng chất thải ở Việt Nam được thực hiện chủ yếu thông qua thu gom và vận chuyển tư nhân đưa đến các làng nghề để tái chế; tại đó lượng rác thải này chỉ có thể tái chế được 10-20%, chủ yếu là giấy và nhựa, được xử lý qua công nghệ thủ công gây ô nhiễm môi trường

Ý thức phân loại rác tại nguồn còn thấp và các quy định liên quan đến rác công nghiệp chưa được truyền thông hiệu quả đến các cơ sở; nhiều nơi CTR công nghiệp thông thường thậm chí còn thu gom lẫn với CTR sinh hoạt

CTR công nghiệp thông thường có thể tái chế/tái sử dụng không đủ hoặc còn quá nhiều tạp chất dẫn đến không thể làm nguyên liệu, nhiên liệu đầu vào cho các nhà máy trong cùng khu công nghiệp, đồng thời phát sinh thêm chi phí cho việc sơ chế chất thải

Thiếu giải pháp đồng bộ cung cấp chuỗi hoạt động thu gom, vận chuyển, tái sử dụng, tái chế, xử lý CTR công nghiệp để áp dụng trên diện rộng

Lợi ích của tái sử dụng, tái chế chất thải công nghiệp

Xây dựng danh mục CTR có thể tái sử dụng tại các khu công nghiệp

Biên soạn và hoàn thiện các tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về tái sử dụng CTR, trọng tâm là CTR công nghiệp

Xây dựng và ban hành các hướng dẫn kỹ thuật về tái sử dụng CTR trong các khu công nghiệp

Thành lập trung tâm trao đổi CTR trong các khu công nghiệp để cung cấp thông tin về CTR công nghiệp có thể trao đổi giữa các doanh nghiệp, đồng thời tiếp nhận và xử lý sơ bộ chất thải trước khi chuyển giao cho các doanh nghiệp có nhu cầu ngoài khu công nghiệp

Tuyên truyền và nâng cao nhận thức của doanh nghiệp về tái sử dụng CTR công nghiệp và cộng sinh công nghiệp

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Thank you for your attention!

VISIT THE UNIDO KNOWLEDGE HUB FOR MORE
RESOURCES ON ECO-INDUSTRIAL PARKS